

פרשת קרח

ספר במדבר,

פרק טז' פסוק א'

עד

פרק יח' פסוק לב'

הדרשה שלי

א' תמוז, תשפ"א

הקדמה ...

- להפתעתי הרבה, מצאתי כי הדרשה מאוד מתאימה לימינו אלו והחלטתי להגישה בתוספת הבאה -

- לפני כשבועיים וחצי, השתתף רוח"מ בחגיגת שבע-ברכות של נכדתו של אריה דרעי. "ראש הממשלה התייחס לנאום קודם שנישא בנוכחותו, שבו השווה הנואם את בנימין נתניהו למשה רבינו. על כך אמר נתניהו בסיום דבריו, "לגבי משה רבינו, אני רוצה להגיד לך משהו - אין כמו משה רבינו, אבל יש עוד סיבה, איך אלוקים טיפל באופוזיציה של משה רבינו? מה הוא עשה..".

- זו היא רמיזה עבה וגסה לגורל בני קורח !!!!

מה בפרשה...?

- **טז, א** וַיִּקַּח קָרַח, בֶּן-יִצְחָר בֶּן-קֵהֶת בֶּן-לֵוִי; וְדָתָן וְאַבְיָרָם בְּנֵי אֱלִיָּאָב, וְאוֹן בֶּן-פִּלֵּת--בְּנֵי רְאוּבֵן.
- **טז, ב** וַיִּקְמוּ לִפְנֵי מֹשֶׁה, וְאַנְשֵׁים מִבְּנֵי-יִשְׂרָאֵל חֲמֻשִׁים וּמְאַתָּים, נְשִׂאֵי עֵדָה קָרְאִי מוֹעֵד, אֲנָשֵׁי-נָשִׁים.
- **טז, ג** וַיִּקְהֵלוּ עַל-מֹשֶׁה וְעַל-אַהֲרֹן, וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם רַב-לָכֶם--כִּי כָל-הָעֵדָה כָּלָם קַדְשִׁים, וּבְתוֹכְכֶם יְהוָה; וּמִדּוּעַ תִּתְנַשְּׂאוּ, עַל-קְהַל יְהוָה.
- **טז, ד** וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה, וַיִּפֹּל עַל-פָּנָיו.
- קָרַח וְאַחֲרָיו הַמְצַטְרָפִים אֵלָיו, מִפְּקֻדָּיִם וְשׁוֹלְלִים אֵת סִמְכוֹתָיו שֶׁל מֹשֶׁה.
- שׁוֹלְלִים אֵת סִמְכוֹתָיו לְהַנְהִיג אֵת הָעָם, לְשַׁפּוֹט אוֹתוֹ עַל מַעֲשָׂיו וְלְהוֹרֹת לוֹ מִהַ לַעֲשׂוֹת.

מהו מקור הסמכות...?

- האירוע מעלה כמובן מיד את השאלה מה מקור הסמכות של משה?
- נחזור מעט לאחור בזמן אל ספר שמות, פרק ג' – מפגשו הראשון של משה עם אלוהים:
  - ג,ב וַיֵּרָא מֵלֶאֱךָ יְהוָה אֵלָיו, בְּלִבַּת-אֵשׁ--מִתּוֹךְ הַסֵּנֶה; וַיֵּרָא, וְהִנֵּה הַסֵּנֶה בְּעַר בְּאֵשׁ, וְהַסֵּנֶה, אֵינֶנּוּ אֲכָל.
  - ג,ד וַיֵּרָא יְהוָה, כִּי סָר לְרֵאוֹת; וַיִּקְרָא אֵלָיו אֱלֹהִים מִתּוֹךְ הַסֵּנֶה, וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה מֹשֶׁה--וַיֹּאמֶר הֲנִי.
  - ג,ו וַיֹּאמֶר, אֲנֹכִי אֱלֹהֵי אָבִיךָ, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק, וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב; וַיִּסְתֵּר מֹשֶׁה, פָּנָיו, כִּי יֵרָא, מִהֲבֵיט אֶל-הָאֱלֹהִים.

מהו מקור הסמכות...?

- אלוהים מטיל על משה את תפקיד מציל ומנהיג העם העתיד להיבנות:

– ג, י ועֵתָה לְכֵה, וְאַשְׁלַחְךָ אֶל-פְּרַעֲהַ; וְהוֹצֵא אֶת-עַמִּי בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל, מִמִּצְרָיִם.

- משה שואל מיד שתי שאלות:

– ג, יא וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה, אֶל-הָאֱלֹהִים, מִי אֲנֹכִי, כִּי אֵלֶךְ אֶל-פְּרַעֲהַ; וְכִי אוֹצִיא אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, מִמִּצְרָיִם.

– יג, וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-הָאֱלֹהִים, הֲנִי אֲנֹכִי בָּא אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְאָמַרְתִּי לָהֶם, אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם שְׁלַחְנִי אֵלֵיכֶם; וְאָמְרוּ-לִי מַה-שְּׁמוֹ, מָה אֹמַר אֲלֵהֶם.

- ואלוהים עונה:

– ג, יד וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל-מֹשֶׁה, אֲהִיָּה אֲשֶׁר אֲהִיָּה; וַיֹּאמֶר, כֹּה תֹאמַר לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל, אֲהִיָּה, שְׁלַחְנִי אֵלֵיכֶם.

מהו מקור הסמכות...?

- משה איננו ממשיך לשאול ולחקור במקור הסמכות האלוהי ויתכן כי מעמד הסנה הבוער מחדיר בו את ההבנה הפנימית כי אכן הוא נפגש עם מקור הסמכות העליון.
- אך ישאלו בודאי אחרים, מה מקור סמכותו של האלוהים?
- ובכן, מקור הסמכות האלוהית כתוב:
– א בְּרֵאשִׁית, בְּרָא אֱלֹהִים, אֶת הַשָּׁמַיִם, וְאֶת הָאָרֶץ.
– אלוהים, הוא שברא את העולם, לפני כן לא היה דבר.
- מכאן שמקור סמכותו של אלוהים נובע מעצם מעשה הבריאה.

למי אלוהים מעניק סמכות...?

- במבט חטוף על ההיסטוריה אפשר לאמר כי קיימת שרשרת סמכות, שמקורה באלוהים:

– סמכות האלוהים – הבריאה

– סמכות הנביא – האלוהים שבחר בו לנביא

– סמכות המלך – שנבחר ע"י אלוהים או אביו

המלך שקדם לו

- למרות זאת, יש מקרים רבים בהם אנשים שוכחים או מפקפקים במקור הסמכות של הנביא או המלך, ממש כפי שקרה בפרשת

קרח.

סמכות המלוכה בישראל...?

- מסופר בספר שמואל א':

– יד ויאמר שמואל אל-העם, לכו ונלכה הגלגל;
ונחדש שם, המלוכה.

– טו וילכו כל-העם הגלגל, וימלכו שם את-שאול
לפני יהוה בגלגל, ויזבחו-שם זבחים שלמים,
לפני יהוה; וישמח שם שאול וכל-אנשי ישראל,
עד-מאד.

- לשם מה חשב שמואל כי יש צורך לחדש את
המלוכה? הרי הוא נבחר ע"י שמואל שמקור
סמכותו כנביא היה אלוהי!

- כמו בפרשת קרח, מפקפק העם בסמכות
המלך ורוצה הוא לתת במו ידיו את הסמכות
למלך שנבחר בידי אלוהים ושמואל:

– יב ויאמר העם, אל-שמואל, מי האמר, שאול
ימלך עלינו.

העם ומקור הסמכות...!

- בפרשת קרח, כמו גם בהמלכתו של שאול המלך, אפשר ללמוד כי למרות שאנו לא מטילים ספק בסמכותו של האלוהים ובסמכותם של שליחיו, אנו מבקשים לפעמים להיות חלק מתהליך הבחירה של אותם אלו המנהיגים אותנו.
- ואולי אנו רוצים להרגיש בטוחים שאם בידנו למנות את מנהיגנו יש בידנו ובכוחנו לקחת מהם מנהיגות זו.
- וטוב שכך, שכן לא מעט המקרים בהם שליח הציבור מתבלבל ושוכח כי הוא שליח ציבור, שסמכותו באה לו מהציבור ותפקידו לשרת את הציבור, אך הוא חושב כי הציבור קיים למענו וע"מ לשרת אותו – את שליח הציבור.

הקשר לימינו...?

- כאן אני מבקש לחבר את פרשת קורח לימינו שלנו, להווה, לעתיד הקרוב ולעתיד הרחוק.
- כבר ציינתי מקודם את שרשרת הסמכות:
  - סמכות האלוהים – הבריאה.
  - סמכות הנביא – האלוהים שבחר בו לנביא.
  - סמכות המלך – שנבחר ע"י אלוהים או אביו המלך שקדם לו.
- לצורך כך נדרש לבחון את אופי הקשר שבין האלוהים לנביא שנבחר על ידי האלוהים.
- נאמר כבר כי גדולתו של משה, ומכאן כינויו כגדול הנביאים, באה לו מהקשר המיוחד עם האלוהים (שמות פרק ג'):
  - ד וַיֵּרָא יְהוָה, כִּי סָר לְרֵאוֹתַי; וַיִּקְרָא אֵלַי אֱלֹהִים מִתּוֹךְ הַסֵּנֶה, וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה מֹשֶׁה--וַיֹּאמֶר הַנְּבִי.
  - למשה קשר ישיר עם אלוהים, הוא רואה אותו ומדבר איתו ממש כפי שאנו מדברים בינינו.

הקשר לימינו...?

- ואמר על כך הרמב"ם:

– הנביאים מעלות מעלות הן, כמו שיש בחכמה חכם גדול מחבירו כך בנבואה נביא גדול מנביא, וכולן אין רואין מראה הנבואה אלא בחלום בחזיון לילה, או ביום אחר שתפול עליהן תרדמה כמו שנאמר במראה אליו אתודע בחלום אדבר בו.

- זאת אומרת, לכל הנביאים אין קשר ישיר עם האלוהים אלא הם מתנבאים רק כאשר אין הם בהכרתם המלאה, בשינה בחלום וכ"ו.

- לעומת זאת משה, כדברי הרמב"ם:

– כל הדברים שאמרנו הם דרך נבואה לכל הנביאים הראשונים והאחרונים חוץ ממשה רבינו רבן של כל הנביאים.

– ומה הפרש יש בין נבואת משה לשאר כל הנביאים שכל הנביאים בחלום או במראה ומשה רבינו מתנבא והוא ער ועומד.

הקשר לימינו...?

- שנאמר ובבוא משה אל אהל מועד לדבר אתו וישמע הקול מדבר אליו.
- כל הנביאים על ידי מלאך, לפיכך רואים מה שהם רואים במשל וחידה.
- משה רבינו לא על ידי מלאך שנאמר פה אל פה אדבר בו.
- ונאמר ודבר ה' אל משה פנים אל פנים, ונאמר ותמונת ה' יביט.
- כלומר שאין שם משל אלא רואה הדבר על בוריו בלא חידה ובלא משל.
- הוא שהתורה מעידה עליו במראה ולא בחידות שאינו מתנבא בחידה אלא במראה שרואה הדבר על בוריו.
- כל הנביאים יראים ונבהלים ומתמוגגין ומשה רבינו אינו כן.
- הוא שהכתוב אומר כאשר ידבר איש אל רעהו.

הקשר לימינו...?

• אך נאמר כבר כי:

– חגי זכריה ומלאכי נתנבאו בשנת שתים לדריוש, וכשמתו בטלה נבואה מישראל.

– א"ר יוחנן, מיום שחרב בית המקדש ניטלה נבואה מן הנביאים וניתנה לשוטים ולתינוקות.

• משכך, האם ניתקה שרשרת הסמכות? לא!

• אני מבקש להוסיף עוד גורם בשרשרת – אותנו, בני האדם (ספר בראשית, פרק ב'):

– ז וַיִּצַר יְהוָה אֱלֹהִים אֶת-הָאָדָם,

– ח וַיִּטַּע יְהוָה אֱלֹהִים, גֵּן-בְּעֵדֶן--מִקְדָּם; וַיִּשֶׂם שֵׁם, אֶת-הָאָדָם אֲשֶׁר יָצָר.

– טז וַיִּצוּ יְהוָה אֱלֹהִים, עַל-הָאָדָם לֵאמֹר: מִכָּל עֵץ-הַגֵּן, אָכַל תֹּאכֵל.

– יז וַיִּמְעַץ, הַדְּעַת טוֹב וָרָע--לֹא תֹאכַל, מִמֶּנּוּ: כִּי, בַּיּוֹם אֲכַלְךָ מִמֶּנּוּ--מוֹת תָּמוּת.

הקשר לימינו...?

- לו רצה אלוהים היה מונע זאת בכוחו הפלאי.
- אך אלוהים מצווה על האדם ומניח בפניו את האפשרויות:

– לציית, ולהמשיך לחיות.

– לעבור על הציווי ולמות.

- למעשה, מיד לאחר בריאת האדם, נותן לו אלוהים את זכות הבחירה החופשית!
- מכאן, שנתנה לנו זכות הבחירה החופשית, מידי האלוהים, וכך היא שרשרת הסמכות:

– סמכות האלוהים – הבריאה

– סמכות האדם – בריאתו ומתן זכות הבחירה

– סמכות הכנסת – העם שבחר בה

– סמכות הממשלה – הכנסת שמינתה אותה

הקשר לימינו...?

- אנו נמצאים כבר זמן רב, ככל הנראה מאז מלחמת יום הכיפורים, בפרשת דרכים המובילה או שאיננה מובילה אל השלום.
- השלום, או אולי נכון יותר לאמר, הדרך אליו, הינה דרך קשה ומלאה בבורות ופכים.
- אותו שלום אם יבוא ולכשיבוא, יגיע בודאי בייסורים לא מעטים, תוך החלטות כואבות ובהתחבטויות קשות לכולם.
- למרות זאת אין לאלו הלוקחים לעצמם, את הזכות להיות שופרו של אלוהים, זכות שלא נתנה להם ע"י אף אחד.
- אין לאלו המתיימרים כי הם ורק הם יודעים למה אלוהים התכוון, כשאמר כך וכך, ומה נכון בראייתו, רשות ובודאי לא הסמכות.

הקשר לימינו...?

- אל לנו לשכוח את אותה זכות ראשונית ובסיסית שנתנה לאדם הראשון בגן העדן.
- אותה זכות לבחור בין טוב לרע, כאשר מקור הסמכות לבחירה זו היא אלוהית.
- אין לאף אחד מברואי האלוהים הסמכות ואיננו יכול לקחת זכות זאת.
- רק למי שנתנה – האלוהים, הזכות לקחתה.
- אנו, העם, במלוא הרשות והסמכות בחרנו בכנסת ובמשלה, לטוב ולרע, לשמחתנו או לצערנו, ללא הבדל בין בוחר זה או אחר.
- רק בדרך זו, ובדרך זו בלבד אנו יכולים להביע את דעתנו ולהשפיע על העתיד.

שבת שלום!